

STOWARZYSZENIE POLSKI INSTYTUT PRAW GŁUCHYCH

UL. A. GAJKOWICZA 5/85 , 03-562 WARSZAWA

REGON : 369501740

NIP : 5242852956

E-MAIL : biuro.spipg@wp.pl

Warszawa, dn.11.09.2024 r.

STANOWISKO

**STOWARZYSZENIA POLSKI INSTYTUT PRAW GŁUCHYCH
STANISŁAW POROWSKI PREZES ZARZĄDU STOWARZYSZENIE POLSKI
INSTYTUT PRAW GŁUCHYCH
DANIEL KOWALSKI – DYREKTOR ZARZĄDZAJĄCY
I PEŁNOMOCNIK ZARZĄDU DS. OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
STOWARZYSZENIE POLSKI INSTYTUT PRAW GŁUCHYCH**

**KOMISJA EKSPERTÓW DS. OSÓB GŁUCHYCH BRPO
11.09.2024 R.**

Szanowni Państwo,

Nazywam się Stanisław Porowski, jestem Prezesem Zarządu Stowarzyszenia Polski Instytut Praw Głuchych, chcielibyśmy omówić złożoną przez Stowarzyszenie Polski Instytut Praw Głuchych tj. petycję w dniu 22 listopada 2023 r. w sprawie nowelizacji Kodeksu wyborczego w zakresie dostępności materiałów wyborczych dla osób głuchych i niedosłyszących w formie napisów i tłumaczeń na język migowy.

Szczegółowo opisaliśmy tą petycję z uzasadnieniem – załączając do petycji propozycję projektu zmian w ustawie Kodeks Wyborczy, wskazując szereg postulatów w zakresie dostępności wyborów dla osób głuchych i niedosłyszących, dopiero w dniu 16.01.2024 r. została ona skierowana do sejmowej Komisji do Spraw Petycji.

Informujemy, że w dniu 13 czerwca 2024 r. odbyło się posiedzenie Sejmowej Komisji ds. Petycji, która rozpatrywała petycję SPIPG ws. zmiany ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz.U. z 2023 r. poz. 2408) w zakresie dostępności materiałów wyborczych dla osób głuchych i niedosłyszących jako dostępność materiałów wyborczych w formie napisów oraz tłumaczeń na PJM (BKSP-155-X-21/23).

Przedstawiciele Stowarzyszenia Polski Instytut Praw Głuchych przedstawili merytoryczne i konstruktywne argumenty przemawiające za uwzględnieniem oraz zasadnością petycji poprzez konieczność nowelizacji ustawy Kodeks Wyborczy.

Przedmiotowa petycja została pozytywnie rozpatrzona przez Komisję ds. Petycji, która podjęła decyzję o wniesieniu projektu ustawy.

W petycji wskazaliśmy, że pożądane byłoby opatrywanie audycji wyborczych w formie napisów oraz tłumaczeń na polski język migowy już na etapie ich tworzenia, zapewniania tłumaczenia na polski język migowy debat pomiędzy przedstawicielami komitetów wyborczych oraz stosowanie napisów obok tłumaczenia na polski język migowy jako rozwiązania skierowanego do odrębnego grona adresatów.

Postulowaliśmy również to aby postać tłumacza kadrowana od pasa w górę powinna być nie mniejsza niż 1/8 wielkości ekranu, gdyż obecna wielkość tłumacza języka migowego utrudnia odbiór osobom głuchym.

Postulowaliśmy również wprowadzenie tłumaczenia zgodnie ze światowymi standardami, tj. w formie zespołowej pracy tłumaczy, w której każdy z nich dokonuje translacji nie dłużej niż przez 15-20 minut gdyż jak wiemy wraz z upływem czasu jakość tłumaczenia spada z powodu zmęczenia tłumacza. Liderzy partii politycznych powinni wprowadzić wytyczne w kwestii tłumaczy języka migowego, tak aby tłumacze języka migowego byli obecni w trakcie kampanii wyborczej z udziałem kandydatów, stali obok nich i przekazywali treści w języku migowym, to zapewni nam dobrą i czytelną komunikację – wizualną.

Oczywistym jest to, że materiały wyborcze, programy wyborcze komitetów wyborczych partii politycznych powinny być dostępne w polskim języku migowym np. w formie specjalnych zakładki na stronach internetowych.

Konstytucja RP mówi o zasadzie powszechności wyborów, przyznaje każdemu obywatelowi prawo do czynnego i biernego wzięcia udziału w wyborach, należy podkreślić to, że Rzeczpospolita Polska od prawie 11 lat jest też stroną Konwencji ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami. Zgodnie z art. 29 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, osobom głuchym należy zapewnić „możliwość pełnego i efektywnego uczestnictwa w życiu publicznym i politycznym jako prawo dostępności”.

Wybory są świętem demokracji. Osoby głuche i niedosłyszące chcą i mają prawo w nich uczestniczyć na równi z innymi. A pryncypia konstytucyjne i uniwersalne wartości, jak godność człowieka, przemawiają za tym, aby zrobić wszystko, aby ten cel został zrealizowany. Należy zapewnić osobom głuchym i niedosłyszącym optymalne warunki do realizacji przez nich konstytucyjnie gwarantowanych praw wyborczych.

Nie tylko chodzi o respektowanie przepisów prawa, ale też zwykłą ludzką empatię i potrzebę dostrzeżenia tego, że głusi i niedosłyszący wyborcy powinni oddać głos w warunkach komfortowych, odpowiadających ochronie godności człowieka.

Regulacje ustawowe muszą gwarantować osobom głuchym i niedosłyszącym pełnoprawny udział w wyborach w szczególności dostępu do informacji i komunikowania się w trakcie kampanii, czyli wprowadzając wymóg pełnej dostępności kampanii wyborczej – TO WYNIKA WPROST Z KONSTYTUCJI RP ORAZ KONWENCJI PRAW OSÓB GŁUCHYCH przez ŚWATOWĄ FEDERACJĘ GŁUCHYCH oraz ONZ.

Po uchwaleniu ustawy przez Parlament RP i podpisaniu jej przez Prezydenta RP, trzeba będzie opracować wytyczne oraz instrukcje dla komitetów wyborczych partii politycznych z udziałem głuchych koordynatorów oddelegowanych przez Stowarzyszenia i Fundacje Głuchych, które posiadają doświadczenie w zakresie komunikacji wizualnej PJM i kultury środowiska głuchych, tak aby dostosować ich wiedzę i zasady do istniejących warunków społeczno-politycznych, należy mocno zaakcentować to, że tłumacze PJM muszą być neutralni i przestrzegać kodeksu etyki zawodowej tłumacza.

Dziękujemy za umożliwienie nam przedstawienia stanowiska w przedmiotowej petycji.

Z wyrazami szacunku,

Stanisław Porowski

Prezes Zarządu

Daniel Kowalski

Dyrektor Zarządzający

Pełnomocnik Zarządu ds. Osób Niepełnosprawnych